

Очитани углови :

1.	36°	3'	14''
2.	42	2	28.8
3.	295	54	5.9
4.	335	8	6.0

$$\lg \Theta = \frac{\sin 3 \cdot \sin (4 - 2)}{\sin 4 \cdot \sin (3 - 1)}$$

$$\Theta = 63 \ 25 \ 32.5$$

$$\operatorname{tg} \frac{y-x}{2} = \operatorname{tg} (\Theta - 45^\circ) \operatorname{ctg} \frac{2-1}{2}$$

$$x = 5 \ 55 \ 38.8$$

$$\frac{y+x}{2} = 90^\circ - \frac{2-1}{2}$$

$$y = 168 \ 5 \ 7.2$$

Rad komisije za razgraničenje Jugoslavije i Austrije.

Koncem augusta o. g. počela je da radi komisija za razgraničenje Jugoslavije i Austrije. Informacije o radu te komisije dobili smo od našega kolege g. Adolfa Götzla, koji sam u njoj saradjuje.

Zasada je zadaća ove komisije, da tačno odredi, označi i izmeri onaj deo Jugoslavensko-Austrijske medje, koji je odredjen navodima mirovnog ugovora u St. Germainu 10. septembra prošle godine u duljini od 133 km, od Kokošnjaka do mađarske granice preko Mure.

Osim jugoslavenskih i austrijskih članova, ova komisija sadržava po jednoga delegata Velike Britanije, Francuske, Japana i Italije.

Naši su članovi general Plivelić kao predsednik, zatim kao pravni stručnjak savetnik Dr. Pitamic, mernički stručnjaci geometri Kotubra, Götzl i Jeras, te topografi majori Ploetz i Verhunc od Vojnog Geografskog Instituta.

Radi bolje organizacije rada razdeljena je čitava granica u 16 odsečaka, od kojih svaki sadržava 6--14 km. granice.

Baza svega rada je topografska karta u merilu 1 : 25000, pa je stoga zadaća topografa (a ti su naši, austrijski i pojedinih de-

legata velevlasti) da provedu strogu pregledbu ove karte za pogranični pojas do 1 km od granice, s jedne i druge strane. Revizija se vrši, radi boljega pregleda, na bledo-plavom otisku karte.

U mirovnom je ugovoru medja određena samo važnijim točkama, koje su dosta razmaknute i koje su bile nanesene na kartu merila 1 : 1,000,000, priložena mirovnom ugovoru. Prva je zadaća komisije za razgraničenje, da točno odredi detalj granice u smislu mirovnog ugovora.

Fiksiranje granice vrši se zasad drvenim stupovima, od kojih svaki nosi redni broj i oznaku, s jedne strane SHS, a s druge Oe. Kako je poznato, mirovna je konferencija zabranila Austriji, da nosi ime Nemačka Austrija, pa je službeno ime sada samo Oesterreich : Oe je kratica toga imena. Drveni stupovi treba da budu izmenjeni stalnim kamenim oznakama, koje će biti izgradjene za točke različite važnosti u 3 veličine. Bit će ih uzduž čitave medje 5 do 6 hiljada. Najvažnije točke, gde granicu seku prometni putevi, biće označene betonskim piramidama, visokim 2 m. Na svakom zavoju trebat će da bude znak. Dosad je dovršen rad određivanja granice na odsečku između Kapunova Vrha, severno od Marneberga i izvora Bubachergrabna, i tu su stupovi već postavljeni na duljinu od po prilici 8 km. Gde medja bude išla kroz šumu, tu će se napraviti prosek, široka 4 m.

Čitava medja, iza što bude točno fiksirana i stalno označena, trebat će da bude premerena, i dovedena u vezu sa zemaljskom katastralnom izmerom. Troškove izmere snositi će napola Jugoslavija i Austrija. Uzduž medje u pojasu od jedno 25 km izvest će se triangulacija, bazirana na točkama vojničke triangulacije II. reda, koje su poslužile i Austrijskoj zemaljskoj katastralnoj izmeri. U točke II. reda uklopilo se oko 25 točaka III. reda, koje će se doznije moći upotrebiti i u druge svrhe. Od starih točaka nadjene su vojničke sve neoštećene, a od točaka zemaljske izmjere moglo je da posluži samo 5%. Geografske kordinate točaka vojne izmere biće preračunane u pravokutne koordinate sistema Schöck. Točke IV. reda pratit će granicu u razmacima od 2 do 3 km, a biće određivane samo vanjskim ili unutrašnjim smerovima. Mreža će se izgraditi do 10. oktobra o. g., i tada će se početi opažanjem, koje treba posvršavati do zime tako, da se može izjednačiti ove zime čitava mreža po metodi najmanjih kvadrata. Točke III. reda opažat će se u 4 girusa po 6-8 smerova, a točke IV. reda u 3 girusa.

Kod ovoga merenja radi više odreda: u svakom je po jedan naš i jedan austrijski tehnički veštak i 6 radnika. Neki od ovih odreda naišli su na poteškoće u kupiranom terenu na preko 2000 m visine, pa su morale da postavljaju skele, koje će poslužiti takodjer za opažanje, naročito u delu između Kokošnjaka i sv. Duha.

Detaljno premjeravanje vršit će se numerički po austrijskoj instrukciji. Premjeriće se sama granica i sve karakteristične točke u

blizini granice, tako da se izmera granice uzmogne uklopiti u elaborat dosadanje zemaljske izmere.

Na tromeđji Jugoslavije, Austrije i Mađarske, kod sela Toka, podignut će se monumentalna obelisk, za koji će se raspisati natečaj. Moći će da se nateču umetnici svih triju nacija.

Rujan 1920.

F.

Zemaljska izmjera u Hrvatskoj i Slavoniji nakon prevrata.

Institucija zemaljske izmjere u Hrvatskoj i Slavoniji potpadala je za prijašnjeg režima ministarstvu financija, pa je kao takova imala svoju centralnu upravu u Budimpešti. Ta uprava sastojala se je samo iz strukovno izobraženih ljudi. Izvedbu izmjere obavljala su pojedina nadzorništva u dodijeljenim područjima, a bilo ih je u zadnje doba 24 na broju, od kojih su na području Hrvatske i Slavonije bila 3 i to po rednom broju 13 14 i 20. svako sa određenim radnim područjem. Centralna uprava vodila je nadzor tako, da je po jednom nadzornom organu povjerila 3 do 5 nadzorništva izmjere, koji je trajno vodio vrhovnu pregledbu u istima, te tako potpunoma poznao ljude, prilike i posao. Samo tako, i na taj način moglo se je doći do pozitivnih i jedinstvenih rezultata. Ovdje dakle poslujuće osoblje imalo je svojeg strukovnog referenta u Pešti, koji je svakoga činovnika osobno poznao i znao mu sve sposobnosti.

U takovom djelovanju zateče nas rat, a konačno i prevrat, ali tu smo ostali bez vrhovne strukovne uprave. Nastao je kaos, općenita desorijentacija u radu, mišljenju, svatanju, nazoru, pa tako to vrzino kolo zahvati i našu instituciju, koja dospje pod općeniti naziv »katastar«. Pod pojmom »katastar« imade se naimere razumijevati kr. katast. nad. reambulacije (procjena), te očevidnost zemljarine kod financijskih direkcija, nipošto pak i zemaljska izmjera, koja radi na sasvim drugoj bazi, nu pošto ona daje podlogu i za ove dvije grane, strpana je i ona pogrješno u općeniti naziv »katastar«. Na referadu izmjere kod delegacije ministarstva financija u Zagrebu došli su organi baš iz ovih dviju grana, koji nisu imali pojma o tehničkoj izvedbi same izmjere, nisu poznavali ljude, a ni potrebe te struke, a logički posljedak je bio, — zastoj u svakom smjeru. Nesredjenost gore radjala je nesredjenost dole. Iz ovoga nastala je bezočna hajka za boljim mjestima, nastalo je objanje pragova na višim mjestima.

Ovaj darmar pratilo je osoblje prijekim okom, stavljalo je i zahtjeve i prigovore. Bilo je slučajeva, da je otpućeno bilo, tražeći sanaciju svojih prilika. Poseglo je napokon za krajnjim, što mu je još preostalo, ostavilo je službu, da se ukloni tim nesredjenostima.

Iza prevrata iznašao (je status zemaljske izmjere 54 geometra, do danas ostavilo je službu izmjere u Hrvatskoj 17 geometara. Vodećim organima neka bi ta okolnost bila jedan memento za budućnost, a valja istaknuti i to, da se i ostatak bavi mišlju, da okrene ledja tim dezolatnim prilikama; institucija ide svojem prestanku u susret. Želi li se spasiti još ono, što preostaje, bezuvjetno je nužno da se za Hrvatsku i Slavoniju postavi jedan referent iz redova činovnika izmjere, koji pozna osoblje, prilike i njezine potrebe, dakle strukovnjak u svakom pogledu, jer inače ćemo imati ono, što smo i dosada imali, apsolutno nerazumijevanje struke i osoblja. Referent dakle samo iz našega neka je statusa. Referent iz drugog statusa, kako nas nedavna prošlost uči, ovisan je na upute, usljed čega je i nehotice nastao protekcionizam, a ovoga je slijedilo nezasluzeno zapostavljanje.

Uznapreduje li to ostavljanje izmjere i dalje, doći će doba, da će se nove sile javiti na službovanje, biti će ovdje vodećih organa doduše dosta, ali neće biti izvršujućih, a ono što će biti, biti će manje više nesposobno za naporni vanjski rad, a mlada nova sila može uspješno početi samo kod nove izmjere, kod svakog drugog rada manjkati će joj elementi t. j. temelj, bez kojega se kuća ne gradi. Ko će tu mladu silu uvesti u posao, ako sve, što još može da radi ostavlja izmjeru, dok će država ipak trebati mnogo geometara i za mnoga mjesta. Škola će dati apsolvente sa teorijom, koji neće imati prilike, da ju praktično primjene. Povod ovom članku dala su poslednja imenovanja. Imenovani su ljudi, kojih davno više nema u redovima izmjere (mrtvi), dapače i takovi, koji su uslijed nesposobnosti predloženi na otpust, koji je i primljen. Obratno opet: preskočeni su takovi, protiv kojih ne predleži ništa, da ih se ne imenuje, dapače ima i takovih, koji su za vrijeme ropstva imenovani, sad se povratili iz ropstva, pa umjesto da budu po redu s drugima imenovani, budu preskočeni, a sve to radi toga, što akte dobivaju u ruke ne samo novi i neupućeni referenti, nego struci tuđi ljudi.

Ovi retci nisu pisani kao izljev kakove zlobne duše, istina je to sušta, ako možda malo i nepoćudna, ona ne potiče iz nikakove zle namjere, ona je samo odraz velike ljubavi prema struci, koja je ipak tako lijepa, tako čista, da nam je upravo sveta dužnost, da spasimo ono, što se još spasiti dade. Čvrsto smo uvjereni, da će ovi retci naići na pravo razumijevanje. Zapreke, koje su do danas smetale razvoju, dati će se uz malo dobre volje odstraniti, a veliki rad, koji nas sve skupa čeka, moći će krenuti sa svoje mrtve točke, da budemo narodu i državi od izdašne koristi.

Iz redova činovništva izmjere.

Министарство Финанција

краљевине Срба, Хрвата и Словенаца
Генерална дирекција катастра. Бр. 1546.

Београд 7. јуна 1920.

Ко може постати државни геометар у Србији и Црној Гори.

Пошто је Министарству Финанција потребан велики број геометара, ради извођења катастарског пониса и премера земљишта у границама Србије, новоослобођеним областима Старе Србије и Црној Гори, а како су геодезија са својим помоћним наукама и земљишни катастар главни предмети како појединих одсека универзитета и високих техничких школа тако и техничких, привредних и војних средњих школа, то да би се тачно знало ко може, кад и како постати државни геометар,

РЕЩАВАМ, да државни геометри могу постати с обзиром на школске квалификације и праксу:

I. Без полагања испита и предходне праксе.

1. Они, који су по положеном испиту зрелости (матури), или по положеном пријемном испиту студирали као редовни слушаони на којој високој техничкој школи или универзитету, у одсеку, који траје најмање шест семестра, а геодезија се предаје у том одсеку бар три семестра и положи завршни дипломски испит или докторат.

2. Они, који су по положеном испиту зрелости (матури) свршили геометарски течај са најмање четири семестра на којој Високој Техничкој Школи и положили на истој државни испит са одличним или врло добрим успехом.

Ко је свршио са добрим успехом мора имати годину дана успешне геометарске праксе па да стекне право за државног геометра.

II. Без полагања испита а са предходном праксом.

1. Они, који су по положеном испиту зрелости (матури) студирали геодезију најмање 4 семестра на којој Високој Техничкој или Пољопривредној Школи и положили завршне прописне испите за та четири семестра. Ови морају имати по свршеној школи најмање годину дана успешне геометарске праксе па да стекну право за државног геометра.

У недостатку успешне праксе могу се подврћи испиту или да успешну геометарску праксу надопуне као државни службеници — неуказни технички чиновници.

2. Они, који су бар пре осам година подпуно свршили коју од државних средњих геометарских школа или техничких и војних школа, у којима је геодезија била један од главних предмета и који по свршеној школи буду имали најмање три године успешне геометарске праксе. Ако се нема довољно сигурности у приложена документа или школу или праксу, онда се дотични кандидат подвргава испиту за државног геометра.

III. Са предходном праксом и положеним испитом за државног геометра.

1. Они, који су свршили државну или приватну средњу геометарску школу или коју средњу техничку или војну школу, у којој се геодезија предаје као главни предмет, могу постати државни геометри пошто положи, од Генералне Дирекције Катастра, прописни државни испит за геометра, а након најмање две године успешне геометарске праксе по свршеној школи.

Ови ће се испити редовно полагати у априлу и мају месецу сваке године у обласним местима, где постоје Делегације Министарства Финанција или обласне Дирекције Катастра.

Предње одредбе важе за будућа постављења, у границама Србије, новоослобођеним областима Старе Србије и Црној Гори.

Досадања постављења за државне геометро привају се.

У осталим областима Краљевине важе досадањи прописи.

У будуће исте квалификације, које се траже за државне геометро, потребне су и приватним (цивилним) геометрима, који траже право за јавну геометарску праксу.

Ко нема довољне квалификације за геометра, може се поставити за привременог или сталног техничког помоћника или чиновника

Закон о уређењу Министарства Грађевина са допуном Уредбе о Устројству Министарства Грађевина Краљевства С. Х. С. прописује ко може бити надинжињер и инжењер и он важи за сва Министарства у Краљевини.

Законом или Уредбом регулисаће се плате државних геометара и њихово напредовање према квалификацијама и годинама службе.

Ово решење доставити ће се свима Министарствима са молбом, да приме к знању и да се по њему управљају, како би се дошло до једнообразности при постављању државних геометара.

Министар Финанција:
К. Стојановић с. р.

Ministarstvo financija

kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

Generalna Direkcija katastra. Broj 2451.

Beograd 11. septembra 1920.

Osiguranje geometarskoga podmladka u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

Ekonomsko-Finansijskom Komitetu Ministara.

Opsežne javne tehničke radnje, kao što su katastarski popis i premer zemljišta u Srbiji i Crnoj Gori, održavanje i obnova postojećeg katastra i baštinskih knjiga u Kraljevini, provodjanje agrarne reforme, opsežna premeravanja u cilju transiranja suvozemnih i vodenih puteva i železnica, raznovrsni i mnogobrojni hidrotehnički i u opšte privredni radovi iziskuju veliki broj sposobnih geometara, koji je broj danas u Kraljevini premalen pa ne dostaje ni za održavanje samoga postojećega katastra, a kamo li, da bi se mogli kakovi veći radovi preduzeti. Osim toga broj se geometara s dana na dan umanjuje, naročito usled odlaska stranaca, a ponajviše podanika Čehoslovačke Republike tako, da već danas postoji opravdana bojazan, da se neće neke grane državne uprave, kao što su katastar i baštinske knjige, moći pravilno održati i popuniti posle ratnog zastoja.

U Vojvodini, gdje je katastar bio potpuno u rukama geometara mađarske narodnosti, nema baš ni jednog geometra, koji bi na održavanju katastra saradjivao.

Dvogodišnji geometarski kurs na visokoj tehnici u Zagrebu i Ljubljani nisu u stanju podmirivati potreban broj geometarskog podmladka, pa je potrebno, da se primaju svršeni maturanti realke ili gimnazije kao pripravnici za geometre, kao što je to propisano za Hrvatsku i Slavoniju.

Pošto su svi dosadašnji natečaj i pripravnici mesta u Hrvatskoj ostali bez uspeha, jer je pripomoć, koja je ovim pripravnici davana nedovoljna za život (1200 K godišnje), to bi trebalo ove pripravnike pri-

mati u X. čin. razred. prvog stepena i najviši stepen XI. čin. razreda i to u X. razred one kandidate, koji su maturu položili sa odličnim ili vrlo dobrim uspehom iz matematike, prirodnih nauka i veština, a u XI. najvišega stepena ostale maturante.

Ovi bi pripravnici imali, da posle trogodišnje prakse i pohađanja stručnog teoretskog kursa polažu stručni geometarski ispit sličan programu, koji je do sada važio za Hrvatsku i Slavoniju. Dalje napredovanje u IX. i više čin. plaćevne razrede bilo bi uslovljeno sa uspešno položenim ispitom Položaj dosadašnjih eleva, koji je predviđen za održavanje i vođenje katastralne evidencije u pokrajinama, koje su pripadale bivšoj austrijskoj polu monarhije, za apsolvente geometarskoga kursa na visokim tehničkim školama, trebalo bi ukinuti, pa ovakove kandidate odma za geometre u X. čin. razred četvrtog i trećeg stepena postavljati, prema tome da li su na visokoj tehničkoj školi položili ispite sa odličnim ili vrlo dobrim i dobrim uspehom.

Da se diplomirani tehničari (sa punim fakultetom) geodetskog, kultur-tehničkog i gradjevinsko-inženjerskog odseka, kao i svršeni filozofi sa diplomskim ispitom ili doktoratom) kojima je bio glavni predmet studija na univerzitetu matematika, matematička i fizička geodezija, matematička geografija i astronomija primaju u IX. čin. razred prvog stepena.

Na ovaj način nadam se da bi se mogao dobiti potreban podmladak za ovu, po državne interese tako važnu struku, pa mi je čast predložiti Ekonomsko-Finansijskom Komitetu Ministara, da za potrebe poverenog mi Ministarstva izvoli doneti sledeće rešenje :

1. Da se mogu primati za geometarske pripravnike u X. čin. razred najnižeg stepena maturanti, koji su položili u realci ili gimnaziji sa odličnim ili vrlo dobrim uspehom iz matematike, prirodnih nauka i veština a u XI. najvišeg stepena ostali maturanti.

2. Iste odredbe pod 1. važe i za srednje državne tehničke škole, koje traju najmanje tri godine i u kojima se geodezija kao jedan od glavnih predmeta predaje najmanje dve godine a za prijem u istu školu da je potrebno imati bar četiri razreda realke ili gimnazije.

3. Da se mogu primati za geometre u X. čin. razred četvrtoga stepena apsolventi geometarskog kursa, koje visoke tehnike, koji su položili državni ispit sa odličnim uspehom a u X. čin. razr. trećega stepena apsolventi istoga kursa, koji su uspešno položili državni ispit.

4. Da se mogu primati za inženjere i geodete u IX. čin. razred prvog stepena diplomirani tehničari (sa punim fakultetom) geodetskog, kultur-tehničkog i gradjevinsko-inženjerskog odseka kao i svršeni filozofi (sa diplomskim ispitom ili doktoratom) kojima je glavni predmet studija na Univerzitetu bio matematika, matematička i fizička geodezija, matematička geografija i astronomija.

Dalje napredovanje geometarskih pripravnika, pomenutih pod 1., u IX. i više razreda zavisice od uspešno položenog praktičkog i teoretskog geometarskog ispita, posle najmanje tri godine pripravničke službe; za pripravnike pod tačkom 2. po položenim istim ispitima posle najmanje dve godine pripravničke službe.

Ministar Finansija,
K. Stojanović, s. r.

Ekonomsko-finansijski Komitet Ministara usvaja gornji predlog u celini i ovlašćuje Gospodina Ministra Finansija da po njemu postupi.

Ministar Finansija,
K. Stojanović, s. r.

Ministar Trgovine i Industrije
Dr. M. Ninčić s. r.

Ministar Pošta i Telegrafa,
Dr. M. Drinković s. r.

Ministar Ishrane i Obnove Zemlje,
Jojčić s. r.

Za Ministra Saobraćaja,
J. P. Jovanović s. r.

Za Ministra za Agrarnu Reformu,
Dr. Kukovec s. r.

Predstavka društva geometara kraljevstva SHS.

Prema jednoglasnim zaključcima pojedinih pokrajinskih društava stvorilo je centralno društvo geometara kraljevstva SHS. u Zagrebu u svojoj odborskoj sjednici dne 30. decembra 1920. jednoglasni zaključak, da će se najodlučnije ograditi protiv gore navedenih naredaba. Svim interesovanim Ministarstvima poslana je slijedeća predstavka.

Ministarstvo financija izdalo je pod brojem 1546. od 7 juna 1920., i pod br. 2451. od 11. septembra 1920. riješenja, kojima se određuje tko može postati državnim geometrom u Srbiji i Crnoj Gori, odnosno kako se imade osigurati geometarski podmladak u kraljevini Srba i Hrvata i Slovenaca.

Ova riješenja sadržavaju ustanove, po kojima može postati državnim geometrom i onaj, koji je nakon položene srednjoškolske mature vršio 2—3 god. prakse kod katastralne izmjere, te položio s uspjehom — nakon pohađanja stručnog-geodetskog kurza kod oblasti Ministarstva financija — stručni geometarski ispit. Ministarstvo financija obrazlaže svoju odluku činjenicom, da je broj sposobnih geometara za državni premjer nedostatan, koji se osim toga iz dana u dan umanjuje naročito usljed odlazka stranaca, pa misli, da bi se gore navedenim riješenjem od 11. IX. 1920. br. 2451 mogao dobiti potreban podmladak za po državne interese tako važnu geometarsku struku.

Društvo geometara uvidjajući već prije 2 godine nedostatak geometara za sve grane državnog premjeravanja bilo je izradilo detaljni projekat za organizaciju geodetskog rada, u kojemu je bila misao — vodilica najveća ekonomija sila. Ta se je ekonomija mogla prema mišljenju društva postići jedino kako smo naveli:

1. Sistematskim jedinstvenim radom tako, da bi se cijelo geodetsko poslovanje sjedinilo pod jednim vodstvom u jednom centralnom geodetskom uredu.

2. Da se ne stvaraju provizorija.

3. Da se geodetskim radovima poda trajna vrijednost.

4. Da se geodetsko poslovanje u buduće povjerava geometrima sa akademskom naobrazbom, koji će biti jedino kadri, da udovolje zahtjevima modernog premjera.

Medjutim pošlo se je baš kontrernim putem od onoga po našem društvu zamišljenim, a i po vanjskim mjerodavnim stručnjacima priznatim načelima.

Umjesto centralizacije, koja bi omogućila koncentrirani rad u onim granama državnog gospodarstva, koje bi osjećale najpreću potrebu toga rada, vidimo cijepanje geodetskih sila po svim ministarstvima. Umjesto solidnoga definitivnoga premjera trajne vrijednosti, vidimo provadjanje jednoga skupoga provizorija, za koji unapred tvrdimo, da ne će donijeti rezultate, koji se očekuju, te koji bi bili u razmjeru sa potrošenom energijom, vremenom i materijalnim sredstvima

Gore navedenim riješenjem pošlo je Ministarstvo financija i opet protivnim putem od onoga, po našem društvu zamišljenim. Umjesto, da se uznastojalo, da se svim sredstvima pribavi što solidniji i spremniji podmladak sa što većom naobrazbom nije se to ni pokušalo, nego je pobjedilo mišljenje, da je i nekvalificirano osoblje doraslo velikoj i važnoj zadaći državnoga premjera.

Društvo geometara drži, da Ministarstvo financija neće moći da pribavi sposoban podmladak odgojem srednjoškolaca u pripravnčkoj službi i to s ovih razloga:

Katastralni premjer ima da bude podlogom ne samo oporezovanju zemljoposjednika i osnivanju baštinskih knjiga, već on ima da bude dovoljno pomagalo svim tehničkim projektima.

Svrha je dakle katastralnoga premjera tako zamašna, da traži potpuno spremno stručno osoblje.

Pa i uz pretpostavku, da bi se empiričkim načinom moglo doći do dovoljno spremnih ljudi, držimo, da je daleko nedostatan broj državnih geometara, koji bi mogli taj podmladak potpuno da odgoje, a uvjereni smo i o tome, da bi u slučaju dovoljnog broja geometara instruktora ta izobrazba trajala, da ne kažemo mnogo, najmanje 8 godina, što nam dokazuju prilike kod katastralne izmjere u Hrvatskoj i Slavoniji, gdje je taj broj godina bio potreban, da se pojedinac spremi za samostalnog, a ne potpuno usavršenog radnika. Baš ovako odgojeni geometri katastra Hrv. i Slavonije osjetili su potrebu jače teoretske spremlje, pa su baš oni izašli sa inicijativnim predlogom, da se u buduće od geometara traži akademska spremlje.

Držimo, da bi se u vremenu, koje je bilo potrebno za odgoj empiričkih geometara dao osigurati dovoljni broj visokoškolski obrazovanih geometara, kad bi država podupirala študij na postojećim visokim tehničkim školama izdašnim potporama — davanjem stipendija. Trošak države, koji bi bio skopčan sa visokoškolskim odgojem geomet. podmladka ne bi bio veći od onoga, koji je zamišljen gore navedenim riješenjem Ministarstva financija, nego baš protivno, bio bi manji, a rezultati potpuno sjegurni.

Rečenim smo naredjenjima bačeni u kultiviranju geodetske znanosti za nekoliko decenija natrag, počeli smo naime tamo, gdje su drugi kulturni narodi završili već pred više od 30 godina, umjesto, da se okoristimo njihovim iskustvima i nastavimo na solidnom, po njima već prokušanom temelju.

Ministarstvo financija u motivaciji svoga predloga ekonomsko financijskom komitetu Ministara ističe, da se broj sposobnih geometara iz dana u dan umanjuje naročito uslijed odlaska stranaca, pa smatramo svojom dužnošću, da upozorimo mjerodavne činioce, da je jedan od glavnih razloga odlaska ne samo stranaca, nego i domaćih geometara iz službe katastralnog premjera nestašica organizacije, koja je u njemu zavladała.

Upućeni smo, da se i daljnji veliki broj geometara spremlje na odlazak, ako bi organizacija državnog premjera pošla i dalje dosadanjim putem.

Ovoj će činjenici po našem mišljenju pogodovati još više gornja rješenja, pa bi taj odlazak još i više onemogućio odgoj geometarskih pripravnika po zamišljenoj osnovi. Ovu činjenicu ističemo uz obećanje, da ćemo s naše strane učiniti sve, da dodje do što bolje organizacije katastralnog premjera. Prema ustanovama gornjeg rješenja izjednačuje se dvo- odnosno trogodišnja pripravnička služba sa geodetskim studijem na visokim školama, usljed čega postaje visokoškolski študij iluzornim, pa će se jedva naći ljudi, koji će htjeti, da se posvete teškom i skupom študiju na visokim školama.

Kvalifikovani geometri, koji se osjećaju gornjim ministarskim rješenjima teško povredjeni, bili bi pripravni žrtvovati svojim študijama stećena prava, kad ne bi bili uvjereni, da će se time teško oštetiti državni interesi.

Iz ovih gore navedenih razloga, društvo geometara kraljevstva SHS. najodlučnije protestuje protiv izdanih rješenja, te predlaže, da se gornje ustanove promjene onamo, da državnim geometrom može u buduće postati samo absolvenat visokoškolskih geodetskih studija, absolvenat geodetskog tečaja odnosno geodetsko-inženjerskog odjela. Kompetenti bez rečenih visokoškolskih studija neka se namještaju kao pomoćno tehničko osoblje.

Društvo je slobodno ponovno naglasiti, da je u interesu geodetskog rada i organizacije drž. premjera — dakle u interesu državnom — da se u svim bitnim pitanjima geod. poslovanja saslušaju mnijenje društva geometara kraljevine SHS.

U Zagrebu, dne 30. prosinca 1920.

Za društvo geometara kraljevstva SHS.

Podpredsjednik

Milan Kreković, m. p.

Tajnik

Josip Krizmanić m. p.

Št. 259/prez.

Univerzitetni svet v Ljubljani.

Osiguranje geometarskega naraščaja v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Gospod minister!

Čast mi je doposlati Vašemu gospodstvu resolucijo, ki jo je soglasno sklenil univerzitetni svet v Ljubljani dne 7. decembra t. l. in ki se glasi:

Ministerstvo financ. v Beogradu in sicer njegova generalna direkcija katastra je z ukrepom z dne 11 septembra 1920. št. 2451. objavilo pod naslovom „Osiguranje geometarskega podmladaka u kaljevini Srba, Hrvata i Slovenaca“, da morejo ustopiti kot geometri tudi abiturijenti srednjih šol in da so pri vstopu uvrščeni v

XI. oziroma celo v X. činovni razred. S tem odlokom se vsekator odvzema pomen in važnost geodetskemu kurzu tehniških visokih šol in ob enem trpi pri tem tudi ugled stanu geometrov. Radi tega meni univerzitetni svet v Ljubljani, da blagovoli ministerstvo prosvete ukreniti vse potrebno, da se stori zadostna razlika med akademsko izobraženimi geometri in onimi, ki imajo le spremo srednje šole. Pripominja se še da je navedeni ukrep ministrtva financ v nesoglasju z dejstvom, da se je po večini univerz, tako tudi v Zagrebu, razširil geodetski kurz na osem semestrov.

Blagovolite biti, gospod minister, uverjeni, da Vas odlično spoštujem.
Rektor: Zupančič l. r.

Protiv gore navedenim naredbama ustalo je profesorsko vijeće kr. tehn. vis. škole u Zagrebu i univerzitet u Ljubljani dole navedenim predstavkama, koje su poslone mjerodavnim faktorima.

Predstavka profesorskog vijeća kr. tehničke visoke škole u Zagrebu.

Broj 1258/20.

Profesorsko vijeće kr. tehničke visoke škole u Zagrebu stvorilo je u svojoj 59. sjednici dne 21. decembra 1920. slijedeći zaključak:

Riješenjem gosp. Ministra financija od 7. juna 1920 br 1546. određuje se, tko može postati državnim geometrom u Srbiji i Crnoj Gori, zaključkom pako ekonomsko-financijskog komiteta Ministara — riješenje Ministarstva financija od 11. septembra 1920. br. 2451. — određuje se način primanja geometarskog podmladka u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca

Ova riješenja sadržavaju među ostalim i ustanovu, da državnim geometrom može postati osim absolvenata koje visoke tehničke škole odnosno univerziteta i onaj, koji je nakon svršene srednjoškolske mature i nakon dvogodišnje odnosno trogodišnje praksa položio s uspjehom geometarski ispit kod oblasti Ministarstva financije.

Ovom ustanovom izjednačuje se položaj visokoškolski obrazovanih geometara sa onima, koji su nakon 2 odn. 3 godišnje pripravničke službe položili s uspjehom geometarski ispit kod oblasti Ministarstva financija.

Profesorsko vijeće ne vidi u katastralnom premjeru samo podlogu za pravedno oporezovanje zemljoposjednika, te podlogu za sastav baštinskih knjiga, već i podlogu za sve tehničke projekte u terenu.

Ako ima katastralni premjer da udovolji svim ovim svrhama — kao što se to iz ekonomskih razloga mora tražiti — nije to moguće bez visokoškolski obrazovanih geometara.

Ovo je obrazovanje omogućeno na postojećim visokim školama

a ne može ga zamjeniti 2. odn. 3. godišnja pripravnička služba kod oblasti Ministarstva financija.

U namjeri, da se uzmogne osigurati valjani geometarski podmladak, zamolila je svojevremeno kr. tehnička visoka škola u Zagrebu Ministarstvo financija i ostala Ministarstva za kreiranje nekoliko stipendijalnih mjesta za polazak geodetsko-inženjerskog odjela ove tehničke visoke škole.

Pošto Ministarstvo financija, koje osjeća najveću potrebu geometarskog podmladka, na tu predstavku ni odgovorilo nije, te s razloga, što je gore citiranim rješenjima omogućeno, da pojedinci bez kvalifikacije zaposjednu kvalificirana mjesta geometara, postoji temeljita bojazan, da se neće naći slušača, koji bi polazili vrlo skupe i tegotne visokoškolske studije, da se izobrazu u onoj tehničkoj grani, koja je baš eminentno vrlo važna za čitavo državno i narodno gospodarstvo.

Profesorsko vijeće upozorava mjerodavne činioce na opasnost, da će državni katastralni premjer ostati bez kvalifikovanih geometara, ako bi bilo omogućeno, da se i bez kvalifikacije postizava isti položaj, koji se dosada postizavao uz skupi visokoškolski studij.

Profesorsko vijeće predlaže, da se u interesu kulturnog procvata našega kraljevstva, te u interesu geodetskoga državnoga rada promjene gore navedena rješenja u tom smislu, da državnim geometrima uzmognu postati samo absolventi visokoškolskih geodetskih studija, dok se kompetenti bez visokoškolskog obrazovanja imadu namještat kao pomoćno tehničko osoblje.

Prorektor: Schön.

Zagreb dne 31. decembra 1920.

Društvene vijesti.

Obćni zbor društva geometrov kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani se je vršil dne 7. decembra 1920 dopoldan v mestni dvorani v Ljubljani. G. nadgeom. Zupančič otvori obćni zbor, izrazujoč svoje veselje nad obilno udeležbo. Oprošća se, da mu vsled oddaljenosti od Ljubljane ni bilo mogoče tako intenzivno delovati v prid društva, kakor zahteva to predsednička dolžnost, ter stavi svoje predsedniško mesto na razpolago kandidatu, ki biva stalno v Ljubljani.

Nato poda g. podpredsednik nadzornik v p. Ružička, ki je po večini vodil odborove seje, svoje poročilo; ki je osredoločena v vprašanju geodetskega tečaja, zasedanja profesorskih mest in v materijelnem vprašanju geodetskega stanu.

Natančno poročilo o delovanju društva poda tajnik nadgeom. Bydlo. Iz njegovega poročila je razvidno sistematično delovanje društva za razširjanje geodetskega tečaja v popolni oddelek osmih semestrov in s temu v zvezi tudi brezpogojna zahteva po uvrstitvi geometrov v skupino A državnih nameščencev.

Društvo je bilo zastopano tudi na glavni skupščini centralnega društva dne 2. februarja 1920 v Zagrebu.

Društvo je vposlalo na delegacijo ministrstva financ vlogo s zahtevo samostojnega vodstva zemljarskega katastra pri tukajšnji delegaciji

in vsprejeto tudi na deželno komisijo za agrarske operacije s zahtevo, da naj se imenuje tehničnim vodjem edino le zemljemerec.

Blagajniško poročilo je bilo razveseljivo, ter se predlagani absalutorij s pohvalo g. blagajniku nadg. Vydru sprejme soglasno.

Poracun za leto 1921 je sledeci:

Prejemki:

1. Na Dunaju nam dolguje čekovni urad	353 K 06 vin.
2. v čekovnem uradu v Ljubljani imamo	1506 " 33 "
3. v gotovini	671 " 45 "
4. članarina osrednje zveze državnih uradnikov	336 " — "
5. zaostanki na članarini za leto 1920.	1423 " 50 "
6. članarina za leto 1921.	5760 " — "
7. vpisnina za leto 1921.	120 " — "
Skupaj	10.080 K 34 vin.

Izdatki

1. 50% dolg iz l. 1919 centralnemu društvu v Zagrebu K	50—
2. 50% centralnemu društvu v Zagreb za l. 1920.	" 1095—
3. vpisnina za nove člane	" 120—
4. 50% centralnemu društvu v Zagreb za l. 1921.	" 2835—
5. osrednji zvezi državnih uradnikov	" 336—
6. odpis neiztrljive članarine	" 356—
7. tajniške potrebščine	" 200—
8. razno	" 100—
9. delegacije	" 2000—
Skupaj	K 7092—
Prejemki	K 10.080-34
Izdatki	K 7.092—
Ostane	K 2.988-34

Društvo šteje 51 članov.

Pri raspravi dopisa absolutentov in slušateljev geodetskega tečaja ljubljanske tehniške fakultete, ki zavzemajo najostrejšo odporno stališče proti naredbi kr. ministrstva financ št. 2491 z naslovom:

Osiguranje geometarskega pomladaka v kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, pride do živahne debate, v katero posežejo med drugimi gg. Ružička, Petročnik, Zupančič, Omerzu in Dekleva.

Občni zbor sklone proti glasu g. nadzornika v pok. Ružička, da se deluje z vsemi razpoložljivimi sredstvi na to, da se imenovana naredba ukine ali spremeni v smislu stremjenja stanu po izpopolnitvi strokovne naobrazbe.

Živahna debata se razvije tudi radi uhinjenja privatnih meritev v katero posežejo tov. Zupančič, Basin, Ružička, Levec, Hrovatin in Omerzu, kateri stavi končno sledeči predlog:

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani se naproša da razveljavi odlok z dne 17. XI. 1920 št. 4331. pr. ex 1920., s katerim se začasno omejuje izvrševanje privatnih meritev, ter da se geometru tozadevni potni stroškovnik izplača šele takrat, ko stranka vplača delegaciji znesek določen po geometru in pregledan po finančnem računskem oddelku, ker na ta način odpade potreba, da bi finančna uprava založila te zneske.

Stavila sta se še predloga tov. Župančiča glede kilometraže, ter tov. Petročnika glede napredovanja geometrov, in odstopila odboru v izvedbo.

Pri izpopolnitvi odbora so bili na novo izvoljeni za predsjednika tov. nadg. Vrtič, za podpredsjednika nadg. Petročnik za odbornike oziroma namestnike nadg. Župančič, nadz. v p. Ružička, eleve Tance in eleve Dekleva.

Predsjednik:
Vladimir Vrtič.

Tajnik:
Ivan Rydla.

Osobne vijesti.

Ministar financija kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca imenovao je katastralne više geometre, Eugena Laslóa i Josipa Martinića u Zagrebu, katastralnim višim geometrima u VII. činovnom razredu; katastralne geometre Artura Podvinca, Iliju Ivanovića, Milana Šobata, Budislava Božića i Nikolu Breberinu u Zagrebu, katastralnim višim geometrima u VIII. činovnom razredu; katastralne geometre Božu Suzića, Josipa Alića, Stevu Vukovojca, Vinka Linića, Josipa Vuletića i Vilima Šmita u Zagrebu katastralnim geometrima u IX. činovnom razredu; katastralne pristave, Milana Vranića i Dragutina Hirca u Zagrebu, katastralnim geometrima u X. činovnom razredu, a kastralnoga pristava Vilka Vranića u Zagrebu, privremenim katastralnim geometrom u X. činovnom razredu, te katastralne vježbenike, Stevu Devčića, i Dragutina Šolca u Zagrebu, privremenim katastralnim pristavima u XI. činovnom razredu, sve sa sistemizovanim berivima i u dosadanjem mjestu službovanja.

Ukazom Njegova Visočanstva Prestolonasljednika od 9. novembra 1920. broj 19.867. postavljeni su kod županijskog agrarnog ureda u Zagrebu za višeg geometra III. klase, s godišnjom plaćom od 3283 80 Dinara geodeta Dušan Radović, dosadanji komasacioni tehnički vještak kr. zemaljske vlade u Zagrebu a za geometra II. klase, s godišnjom plaćom od 2020 80 Dinara geodeta Zlatko Sakač, dosadanji komasacioni tehnički vještak kr. zemaljske vlade u Zagrebu.

Ministar financija kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca imenovao je katastralnim nadmjernicima u VII. činovnom razredu: Dragutina Maka i Jovana Šidjanina, kat. nadmjernike u Zagrebu; katastralnim mjernicima u IX. činovnom razredu: Ignjata Trajbara, Božidara Ferencića i Nikolu Mileusnića; katastralnim mjernicima u X. činovnom razredu: Mihajla Gjurocija, Stevana Horvata i Dragutina Tomašića; konačno katastralnim mjerničkim pristavom u XI. činovnom razredu Antuna Steinbauera, sa sustavnim berivima sve u Zagrebu

Ban Hrvatske i Slavonije imenovao je Stevana Vidaka, kr. tehničkog nadzornika gruntovnice u VIII. činovnom razredu, — kr. tehničkim nadzornikom gruntovnice, kod kr. zemaljske vlade, povjereništva za pravosudje u Zagrebu, — u VII. činovni razred, sa sistemizovanim berivima

Ministar financija kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca imenovao je kr. katastralnog višeg geometra VII. čin. razreda: Josipa Martinića — kr. nadzornikom zemalj. izmjere 13. nadzorništva u Zagrebu.

SADRŽAJ II. GODIŠTA.

	Strana
Bošković St. P. inž. pukovnik : O равнању тријангулације у опште 1, 17, 49,	83
” ” : O radovima vojno geografskog instituta u Beogradu	36
” ” : Vojvoda Dr. Živojin Mišić	81
Filkuka Vladimir, prof. : tajničko izvješće II. glavne skupštine 2./II. 1920.	12
F. . . . . : Rad komisije za razgraničenje Jugoslavije i Austrije	99
Geodetsko inženjerski odio na kr. tehn. vis. školi u Zagrebu	39
Krizmanić J. i Mavrić J. kat. mjernici : Konačna provedba agrarne re- forme u skladu sa zemalj. kat. izmjerom	73
Lazanin Oton kr. nadz. izmjere : Kr. zemalj. katastr. izmjera u Hrvatskoj i Slavoniji, obzirom na razne katastralne urede	70
Naredba o uredbi građevinske direkcije u Zagrebu	42
Наредба: Ко може постати геометар у Србији и Црној гори	103
” : Osiguranje geometarskog podmladka u kralj. Srba, Hrvata i Slovenaca	104
* : Osiguranje geometerskega naraščaja v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev	108
Predstavka društva geometara kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca	106
Predstavka prof. vijeća kr. tehn. vis. škole u Zagrebu	109
* Tablica za pretvaranje metera u hvate i obratno	47
Već H. st. ravnatelj grunt. u miru : O gruntovnoj zabilježbi povedenog postupka oko uredjenja nužnih prolaza	68
Vidak Stevan, tehn. nadz. grunt. : O mjerničkoj očevidnosti u Hrvatskoj i Slavoniji	10
* Zemaljska izmjera u Hrvatskoj i Slavoniji nakon prevrata	102
Literarne vijesti	76
Društvene vijesti	42, 79, 110
Osobne vijesti	80, 112